

A XLIX. Gyöngyösbokréta mősora

Vasárnap, június 3.

1. Tisza Néptáncgyesület, Magyarkanizsa

Hetrefitty néptáncsoport

Szatmári táncok

Koreográfia: Paragi Zoltán és Németh Eszter

Művészeti vezető: Tóth Ágnes

Zenekar: Csalóka zenekar, Juhász zenekar, Véka zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

A Hetrefitty néptáncsoporttól nem megszokott bemutatkozást láttunk. Nem látszódott rajtuk az a lelkesedés, az a táncos tudás, amire ők képesek. A nagy zenekar felvonulása után nagyobb „durranásra” számítottunk.

Amikor a táncos vonul be a színpadra és a zenekar felé tart ne a földre szegezze tekintetét! Ha a zenekartól akar rendelni nótát, akkor rögtön a zenészekkel kell felvenni a szemkontaktust, így ők is észreveszik, hogy tőlük szeretne valamit a táncos.

A verbunk erőtlenségre sikeredett, de azért a táncosok jól játszottak a hangsúlyokkal.

Fel kell hívni a táncosok figyelmét a gesztusokra (kéztartás)! A lányok hagyják el a felesleges csípőmozgásokat (jobbra-balra a csárdásban). Viszont ki kell hangsúlyozni a függőleges mozgásokat, valamint célszerűbb lenne a nagyobb arányú rögtönzés!

A műsorszám befejezése előtt volt egy pillanatnyi megállás tapspózban. Úgy érzem, hogy érdemes átgondolni, szükség van-e erre a koreográfiai megoldásra.

A táncosok alapvetően jó tánctechnikával rendelkeznek. A szatmári táncok főbb jellegzetességeit bemutatták, ugyanakkor a fenti javításokat az együttes múltjára való tekintettel mindenképpen el kell végezni.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Sajnos a túlhangosított zenekari játék miatt a műsorukban megszólaló énekekből semmit sem hallhattunk. A koreográfia kísérőzenéjének a tájegység klasszikus, értékes táncdallamait választották, melyet a feltűnően nagy létszámú zenekar korrekt módon eljátszott.

Németh István és Vakler Anna

A legklasszikusabb táncdallamokat hallhattuk, amiket korrekt módon adtak elő. Mind veretes dallamok: verbunk, *Zúg az erdő*, pittyedáré, *Szivárványos az ég alja...*

Szép mozgásuk van a táncosoknak, mégis több egyéniséget láttam volna.

Kisimre Szerda Anna

A csoport tagjai igen fiatalok (hét pár). A csoport viselete a félünnepi, táncba való öltözet darabjaiból állt. A legények a hagyományos, fekete posztóviseletben léptek fel, amely csizmanadrágból vagy „magyar nadrágból” és ezüstgombos lajbiból állt. A kiegészítők: a fekete csizma (egyeseknél cipő) és az árvalányhajas kalap megfelelőek, az ingek azonban nem illettek az öltözethez. A posztóruhához kezelős, nem lobogós ujjú ing való (utóbbi egy korábbi viseletgyűttes tartozéka volt). Ügyelniük kellene arra is, hogy a derékövek csatja nagyon csillog a színpadon, elüt a hagyományos öltözetet idéző többi elemtől.

A lányok félünnepi, színes flokonruhája megfelel az alkalomnak. A sötétebb színű szoknyák elé fehér, körülfordros kötényt kötöttek (ez ünnepebb a többi viseletelemnél). Az ujjasok szabása, díszítése hiteles, csinosan viselik. Az öltözet fiatalosabb lenne, ha a lábon viselt harisnyák színesebbek lennének. A fekete harisnya csak az idős asszonyok öltözetére jellemző. Ügyelniük kellene a hajfonatokra is. A pántlikák között is sok a sötét: kék, zöld, ami nem volt jellemző az életkoruknak megfelelő hagyományos leányviseletre.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

2. Egység Művelődési Egyesület, Nagyikinda

Sirülő néptáncgyűttes

Palatkai táncok

Koreográfia: Rácz Szabó Rita és Resócki Rolland

Művészeti vezető: Tóth Hunor

Zenekar: Virradó népzenei együttes

Zenekarvezető: Kun Zoltán

Lelkes csapat, de a tánctechnikai tudásukon sokat kell még fejleszteni! A mozgások végig erőtlenek – mind a páros, mind a férfi táncoknál – és sok helyen pontatlanok, különösen a fiúk csapásai. A páros táncnál hiányoznak a nekifeszülések, a fiúk tartása és a lányok ellentartása. Pontosítani kell a mozdulatokat és a gesztusokat. Sok a hullámzó mozgás, főleg a forgásnál. A lányok forgásaira külön technikai gyakorlatokat kell csinálni a táncpróbákon. Félnek, ezért szaggatottak a mozdulatok, összehúzzák a vállukat, görbe a testtartásuk. A fiúk csapásainál nagyon lazák a csuklók. Nehezek még a figurák, különösen a csapások haladják meg meg a táncosok képességeit. Különös óvatossággal kell olyan egyedi mozdulatokat adni a táncosok lábára, mint amilyenek a magyarpalatkai cigány zenészek jellegzetes figurái.

A palatkai táncok előtt érdemes lenne szilágysági táncokkal megalapozni a forgós-forgató és a férfitáncok technikáját (módszertan)!

Jó előtanulmányokkal és technikai képzéssel nagyon jó produkciókat láthatunk majd a táncegyüttestől.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A prím játéka még egy kissé nehézkes, hiányzik a palatkai prímások gyöngyöző, pergő díszítéseinek könnyed eleganciája, a ritmusszekció játékában még erőtlenek és pontatlanok a palatkai zenekarra jellemző erőteljes aszimmetrikus vonások. Az énekesek ugyanazon a túlfeszített, erőlködő, kiabálós hangon szólaltak meg, mint a Durindón előadott ajaki daloknál, és az éneklésük itt is hamis volt.

Németh István és Vakler Anna

Ne csak hangzó anyagról tanulják a dallamokat, hanem mesterektől, képzett oktatóktól, akik jó tanácsokkal, útmutatókkal ellátják a képzésben részesülőket. Pl. a díszítések játszásának fortélyait, a dallamok vázát ki lehet tisztázni... Az ének kiabálós, harsány. Be kell gyakorolni a tiszta éneklést halkán, majd azt kell hangosítani.

Hosszúnak találok a koreográfiát, és nem biztos, hogy jó döntés volt ennek a csapatnak palatkai táncokból koreográfiát készíteni. Nem elég erőteljesek a csapások a legényeknél, a lányok fölhúzzák a vállukat, és ez még inkább megnehezíti az amúgy sem könnyű forgásokat.

Kisimre Szerda Anna

Az együttes a hagyományos mezőségi viseletet megidéző színpadi öltözetben lépett fel. A legények fekete bricsesz nadrágjukhoz csizmát viseltek. Változatos formájú, barna és szürke mellényeik között volt galléros, zsinórdíszes, állógalléros és a közelmúlt közdivatjának megfelelő szabású is. Fehér ingeik régies szabású haspántosak, a pánt azonban magasan van! Közülük kettő szalmakalapot viselt, a többiek különböző formát filcből, sötét színben.

A lányok lajbisfersingje igényesen elkészített, kellő számú alsószoknya nélkül azonban ez nem érvényesül eléggé a színpadon! A kötények között sok a sötét (pl. barna). A piros műselyem pántlika viszont ríktó. A hajfonatok nem a hagyományos módon, hanem a mai divatnak megfelelően készültek. A lányok ne tűzzék kontyba a hajukat!

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

3. Petőfi Magyar Művelődési Egyesület, Nagybecskerek

Sarkantyú néptáncgyűttes

Tápei táncok

Koreográfia: Pintér Tibor

Művészeti vezető: Fejes Barbara

Zenekar: Cseszák Zsombor és barátai

Zenekarvezető: Cseszák Zsombor

Sajnos csak ismételni a tudom a tavalyi véleményt, ami azt jelenti, hogy nem jutott el a csapathoz a véleményünk, vagy a csoportvezető nem tartja azt fontosnak: „Nagyon lelkes csapatot láthattunk. Gratulálok! Viszont sok-sok technikai fejlesztésre van szükségük, hiszen a táncosok alkalmasak rá! Továbbá oda kell figyelni az alsószoknyák számára (nem voltak eléggé farosak a lányok), illetve a hajviseletre is! Látszik a befektetett munka, hiszen a folyamatok jól be vannak gyakorolva, de mindent alávetettek a koreográfiának és háttérbe szorult maga a tánc.” A műsorszám nagyon vontatottan indult egy sor funkciótlan mozgással, miközben a táncosok tekintete a földre volt szegezve. Bevonulás csípőre tett kézzel, szőke kislány lobogó hajjal. Miért? Lassú a zene. Mi ez, temetés? Sajnos nem derül ki egyértelműen! Az oláhos rövid. Nem kell mindig a legmagasabb fiút közére tenni, ha nem ő a legügyesebb! Lassú csárdásnál megjelent a lányok oldalirányú csípőringása, mely mozgás nem jellemző a Dél-

Alföldre. Ez mellet viszont az egész műsorszám folyamán hiányzott a térd megfelelő függőleges mozgása. A friss csárdásban az előre-hátra csárdáslépésnél megjelent egy karlendítés, mely szintén nem ennek a vidéknek a sajátja. Végezetül az oláhosban (ugrós tánc!) a mozdulatok zömét ugrással kell kitáncolni! Annál a mozdulatsornánál, melynél a légbokázóval helyet cserélnek a fiúk meg a lányok hiányzott a tartás-ellentartás, ezért a táncosok kölcsönösen rángatták egymást. El kell hagyni a rövid, „pincérmős” kötényt! Végezetül, ha tápéi táncokként tüntették fel a produkciót, szükségtelen volt apátfalvi mozgásokat is belevegyíteni.

A csoportvezető nagyon ügyes, tőle tanuljon, őt kövesse mindenki! Ajánlom azMNT nemrég indult alapfokú néptáncoktatói képzését, melynek egyik helyszíne pont Nagybecskerek!

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A nagybecskereki táncosok bebizonyították, hogy a tánc mellett, mozgás közben is lehet tisztán, szép hangon és kellő hangerővel dalolni. A produkción érződik a gondos betanítás és a fegyelmezett előadás.

Németh István és Vakler Anna

A csárdásdallamok között is szerettem volna régi stílusúakat hallani, vagy legalább olyan új stílusú dalokat, amik nem állnak a múdal határán.

A legények tétova bejövetele után bejönnek a lányok... Sok-sok uniszónó, amit meg kellene törni többszólamúsággal vagy improvizálással. A koreográfia vége felé elég szerencsétlen megoldás, hogy a félkörben álló fiúk mögött körben állnak a lányok – takarják egymást és kevés hely marad így a táncolásra. Kéztartás:nem kell le-föl mozgatni a kezét, ha föltettem mulatni, akkor ott hagyom, amígkedvem tartja.

Kisimre Szerda Anna

Az együttes öltözete általános, a Dél-Alföldön ismert elemekből állt, de nem mutatta a választott település viseleti hagyományait. A legények fekete „priccses nadrágot”, derékba kötött fehér inget és lajbit viseltek, fejükön kalap volt. A bricsesz nadrág az 1930-as években jött divatba ezen a vidéken, zsinórozása ekkor már nem volt jellemző! Mutatósbab lenne külsőjük, amennyiben mai ingeiken a mellénytgombolnák.

A lányok kékfestőmintás kartonszoknyát vettek fel, amelyet kívül széles piros szegővel díszítettek. A hagyományos viseletben a szoknyák belső oldalát szegték fel piros kartonnal vagy gyapjúszövettel, kívül ez nem látszott. Az ingek szabása jellegtelen, Tápén pedig már a XX. század elején sem volt viselése jellemző. A lábbeli itt hagyományosan papucs, a cipő nem illik az öltözethez. A kötények kicsik, a formájuk sem megfelelő. Ügyeljének hajviseletük szalagszíneire is, és próbálkozzanak póthajkészítéssel! Ugyanakkor értékeljük az együttes igyekezetét.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

4.Jókai Mór Művelődési Egyesület, Kispiac

Az egyesület hagyományápoló táncegyüttese

Kispiaci lakodalmas (Kispiac környéki lakodalmas szokások)

Művészeti vezető: Brindza Teréz

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

Mindig nagy öröm látni olyan közösségeket, ahol a fiatalabb generációk együtt dolgoznak, mulatnak az idősebbekkel. Ez a hagyományátadás legjobb módja. A koreográfia arányos, a felvonulás nagyon jó. Javasoljuk, hogy a szövegeket a közönség felé is mondja a vőfély, hiszen az így lesz jól hallható. Valamint, hogy a menyasszony elrablása jobban látszódjon. Célszerű lenne, ha a félkört megkerülve, előlről érkezne a vőlegény. Jó lett volna, ha a menyasszony és a vőlegény tánc közben egymást nézte volna (itt nem a merev egymásra bámulásra gondolunk!). Dicséretes, hogy a kárlátósok – akik nyilvánvalón gyakorlottabb táncosok – nem „fűjták el” táncukkal a lakodalmas népet, hanem belesimultak a képbe, és ezáltal vált szép egységes egészzé a produkció. Az idősebb korosztálynál szépen megvillant egy-egy egyéniség. A gyerekek nagyon szépen táncolták el a háromugrós (cifra) mindhárom fázisát. Érdemes lenne azonban megvizsgálni egy-egy kéztartást, valamint meg kellene tanítani őket, hogy tánc közben ne a földet bámulják.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A kispiaci lakodalmas mintaszerű bemutatásakor a zenekar kitűnően kísérte, „szolgált” a népi együttest. A népi együttes idősebb és fiatalabb tagjai egyaránt természetes, jó hangon tiszta intonációval daloltak. Világosan érthető volt a szövegmondásuk is. Külön dicséretet érdemel a kitűnő vőfély, aki igazi ceremóniamesterként szavalt a vőfélyverseket, és irányította a lakodalom folyamatát.

Németh István és Vakler Anna

Ha emlékezetem nem csal, a Juhász zenekar lakodalmos dalcsockrára készült a koreográfia. Szerepeltek gyerekek, fiatalok, asszonyok, de a férfiakat hiányoltam. Nagyon jó ízű mulatozást láttunk az asszonyoktól, és örültem, hogy lehet érteni a vőfély szövegét. A csujogatások picit késtek a zenéhez képest. Ami zavart, hogy kékfestőben voltak nagyon sokan, holott tudjuk, hogy lakodalomba ünneplőben illett menni. Öltöztetésnél hívjuk fel a menyasszony figyelmét arra, hogy őt öltöztetik, nem kell neki saját magát igazgatni.

Kisimre Szerda Anna

Az együttes (helyi?) lakodalmos stilizált női öltözetének több változata volt látható: kékfestő kartonkelme fehér gyolcsköténnyel, ill. színes kelme párosítása fehér gyolcsköténnyel, ill. kékfestő kelme párosítása színes kelmével, a felsőtesten főként fehér inggel, vagy a kékfestő kelme alkalmazásával. Az idősök ugyancsak kékfestő mellényben (csípőig érő?) voltak, melyre fehér gyolcskötényt (mint a fiatalok?) kötöttek, és a fiatalokénál jóval szűkebb szabással készült szoknyában mutatkoztak. A fiatalok hajviselete a mai színpadi fonás, az idősök fejkendőt viseltek. Ahogy a nők ingei, úgy kötényeik sem mutattak helyi, sajátos szabást. Szoknyáik különböző hosszúságúak voltak. A lakodalmos bemutatott mozzanataihoz a nők öltözete nem igazodott hangulatban, a kékfestő kelme nem utalt az alkalom jelentőségére. A menyasszony ruhája sajátos: az így szabott öltözet általában nem volt fehér.

A férfiak fehér-fekete együttese inkább ünnepet jelzett. A rojtos aljú, nadrágon kívül viselt ing nem illeszkedett a vőfély, ill. a menyasszony öltözetének korához.

A bemutatott produkció és a csoport viseletének összehangolása akkor is fontos, ha stilizált öltözetről van szó. Ez esetben a külső sem egy adott korra (időszak), sem helyi sajátos öltözeti stílusra (öltözetelemek, szabás, díszítőelemek és anyagok, fejviselet stb.) nem utalt. Ügyeljenek a gyöngysorok és szalagcsíkok színeinek megválasztására.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

5. Tisza Mente Közművelődési és Népművészeti Egyesület, Péterréve

Tisza táncegyüttes

Zavaros a Nyárad vize...

Koreográfia: Savelin Zellei Zsuzsanna és Savelin László

Művészeti vezető: Kódé Károly

Zenekar: Fokos zenekar

Zenekarvezető: Sterbik László

Nagyon jó volt a táncanyag kiválasztása. A már megszokott magas színvonalon énekelt a táncegyüttes. A párok egymással táncoltak, és jól tudtak kommunikálni a zenekarral. Azonban érződött egyfajta fáradtság, enerváltság a táncegyüttesen. Egyik-másik (fiú)táncos arckifejezéséről határozottan nem lehetett leolvasni a tánc élvezetét. Az összeállítás elején olyan ritmusú tapsdíszítésekkel hallhattunk, melyek nem biztos, hogy jelen voltak a magyar táncagyományban.

Sajnos a létszám sem hozta azt, amit megszoktunk a Tisza táncegyüttestől. A koreográfián érdemes rövidíteni. Ki kell emelni a befejezés ötletességét, valamint, hogy nagyon jó szólószerepre kiválóan alkalmas táncosokat lehetett a színpadon látni. Célszerű azt a párt táncoltatni a mű végén.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Sajnálatosnak tartjuk, hogy a lelkes, jó együttes sok munkával nem a Székelyföld klasszikus tánc- és zenekultúráját ismerte meg és mutatta be, hanem a román rádió által elterjesztett újabb nótákra az erdélyi cigányságra jellemző stílusban táncoltak.

Németh István és Vakler Anna

A legények bársony és posztó bricsesz nadrágot, hozzá szürkeposztó vagy barna, illetve (harsány) kék zsinóros mellényt viseltek, haspántos ingüket a nadrág derekába kötötték. Változó színű kalapjukat árvalányhaj díszítette.

A lányok a hagyományos székely öltözet darabjait viselték: bordó, piros, barna rokolyát, hozzávaló, zsinóros-rátétes lajbival (a szakirodalom felhasználásával). Fehér ingük hosszú, fodros ujjú, kerek galléros. Fehér kötényeik csipkebetétesek. Ügyeljenek az öltöztetésre (a lány szoknyája alatt fontos az alsószoknya kikészítésének minősége). A nyakban többsoros, főként piros, estenként zöld (?) sárga (?)gyöngysort viseltek. Hajviseletük a színpadon kedvelt fonás szalagcsíkokkal (ügyeljenek a szalagméretre) vagy jellegtelen stílusú hajkonty volt.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

6.Népkör Magyar Művelődési Központ, Kúla

Kankalin néptáncegyüttes

Köze' vetöm a kendrém a tanyához' (Dél-alföldi táncok)

Koreográfia: Lukács Imre

Művészeti vezető: Huguik Karolina

Zenekar: Véka zenekar

Zenekarvezető: Polyák Dániel

A fiúk énekét ki kell emelni, hiszen ebben az életkorban nagyon kevés ilyen énektudású fiú tánckart lehet látni. Az oláhos (ugrós) mozdulatainak java részét ugrással kell megvalósítani. Jelen esetben ez különösen a lányok futó, cifrázó mozdulataira, valamint a fiúk légbokázójára vonatkozik. A légbokázó második felugrásnál is össze kell ütni a bokát. Lassú csárdásban, amikor kétlépésű csárdásban a fiú térdhajlítással díszíti a mozgását, a lányt akkor is irányítani kell! A friss csárdás páros lábú bokázó mozdulatának a feszességét meg szépségét nem növeli, ha azt túldobogják. A friss csárdásban is vannak olyan mozgások, amelyeket igen kicsi ugrások kísérnek, melyek nem maradhatnak ki a figurából (pl. a fiúk láblendítő-bokázó figurája). Javítani kell az átvető motívum páros viszonyán. A párok kerüljenek jóval közelebb egymáshoz. Hiányzott az együtt táncolás párokon belül és a párok között. Sajnos a létszám egy kicsit megcsappant, de ez betudható az életkorral járó változásoknak is. Nagy hangsúlyt kell fektetni az utánpótlásképzésre.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A dél-alföldi táncokban a lánykar dicséretet érdemlő módon énekelt. A fiúk éneke még további gyakorlást igényel, hogy egyenrangú partnere legyen a lányok kiváló dalolásának. Ez együttes lelkes, felszabadult előadása a hangosítás ellenére élmény volt.

Németh István és Vakler Anna

A lányok éneke az elején tiszta, a fiúké viszont morgós. Nagyon jó a dallamválogatás, szép példái a Vajdaságban gyűjtött daloknak. A koreográfiában sokallom az uniszónót, és a lányok kéztartása természetesebb legyen.

Kisimre Szerda Anna

A legények kalapos, csizmás ünnepi viselete fekete nadrág és lajbi, hozzá fehér ing kombinációjából állt. Egységes, jó összképet mutattak.

A lányok öltözetének szabása igyekezett követni a táncaik vidékére jellemző szabást, ami a szoknyák esetében sikerült, az ujjasoknál viszont nem minden esetben. A fehér blúzok vonala, formája jó, de nincsenek szépen megvarrva. A színek és díszítőelemek összehangolására (pl. a fehér, körülfordros kötényre zöld csík, a világoskék madeira sem jellemző...), a színek korhoz igazítására (fekete kötény viselése), gyöngysoraik és szalagcsíkjaik megválasztására, fejviseletükre (kendőkötés?) nagyobb hangsúlyt érdemes fektetniük.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

7.Móricz Zsigmond Magyar Művelődési Egyesület, Doroszló

Doroszlói néptánc csoport

Lakodalmas utcai mulatozás

Koreográfia: Király Szilárd

Művészeti vezető: Király Szilárd

Zenekar: Doroszlói fúvószenekar

Zenekarvezető: Csernicsek József

Egy ilyen csapattól, mely azzal dicsekedhet hogy saját táncos hagyománnyal rendelkezik (ez Vajdaságban nagy szó!) elemi erejűbb táncolást vártam volna el.

Sajnos az idén is újra kellene gondolni a címválasztást, mert a lakodalmi utcai mulatozás során csak dust táncoltak, itt csárdást is láthattunk. Ráadásul a táncosok félve, lábujjhegyen táncolnak. Miért? Az egész összeállításból hiányzott az emelkedett hangulat. A táncosok nem akartak „kiugrani a bőrukából”. Ezt tükrözte az arckifejezésük és a kiállításuk. Figyelni kell a lépések pontos dinamikájára is! Mit jelent a rozmaringgal „hadonászás”? Mert ez sajnos az volt?! Az éneklés is ugyanolyan fontos, mint a tánc, ezért külön énekpróbákat is kellene tartani. Nagyon fontos lenne a táncosok technikai fejlesztése, amelynek során az ugrástechnikákat kellene gyakorolni. Ehhez ötleteket a csoportvezető a most induló csoportvezetői továbbképzésen kaphatna! Jelentkezzen valamelyik központba (legközelebbiek a szabadkai és a topolyai), még nem késő! A műsorszám összeállításához is bátran külső segítséget lehet kérni, hogy ez a hagyomány az őt megillető fényben ragyoghasson fel a színpadon.

Nagy technikai biztonsággal, lehegerlő hangzással szólalt meg a Durindón már megismert fúvószenekar. A zenekar meggyőző játéka azt az érzetet kelti a nézőben, hallgatóban, hogy ez az együttes gond nélkül végig tud muzsikálni akár egy több napos lakodalmat is. A rezesbanda muzsikálásában érezhető valami monoton gépiesség, ami egy idő után a professzionális játéktechnika ellenére egy kis hiányérzetet okoz.

Németh István és Vakler Anna

A dalválogatás nem mondható példásnak, nagyon sok olyan dallam elhagzott, amit másfelé is széles körben ismernek, nem tipikusan dorozslai dallamok.

Lakodalmi utcai mulatozás lévén hiányosságokat észleltem a műsorszámban: csak fiatalok táncoltak, nem voltak utcán bámészkodó asszonyok, gyerekek, sok volt a megkoreografált rész, nem haladt a csoport a színpadon, hogy érzékeljük az utcán vonulást, mulatozást...

Ha a fentieket figyelembe véve áll össze a műsor, akkor több lehetőség lesz különböző korosztályok különböző fajta viseleteinek bemutatására, és élethűbbé válik a lakodalmi utcai mulatozás.

Kisimre Szerda Anna

A női öltözet alkalomhoz illőek voltak, rangos kelméket használtak az utolsókivetkőzési hullám utáni (1957) megkurtult szoknyák sajátos formájával. A kiegészítők és a sajátos színvilág a helyi idők ízlését közvetíti, az igényes kikészítés a formai elvárásoknak tesz eleget. A leányhajviselet elkészítésére minden esetben figyelni kell csakúgy, mint az alkalom (lakodalom) jelentését mutató kiegészítők/kellékek viselésére, a helyi szokások szem előtt tartásával történő elkészítésükkel és alkalmazásukkal (alma, rozsmaring és díszítése, kézben tartása, tisztséghez illő művirág az öltözéken, borosüveg stb.), ami itt elmaradt.

A férfiak/legények sajátos szabású mellénye és hímzett elejű inge a keményszárú fekete bőrcsizmával mutatós, öltözetük egésze azonban hiányos (mellvirág?). Kár, hogy a koreográfia adta lehetőségeket nem használták ki, és nem látott a közönség több korosztályt a színpadon, helyi sajátosságok bemutatásával, a lakodalmi táncok formai változataival, a „kurjongatások” sokságával. A nagyszámú fúvószenekar tagjai (fiatal férfiak) mai, fekete-fehér, ünnepi öltözet együttesben mutatkoztak.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

8.Szerémség Magyar Művelődési Egyesület, Mitrovica

Szerémség néptáncsoport

Szerémségi táncok

Koreográfia: Elor Mátyás és Révész Dária

Művészeti vezető: Révész Dária

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

A néptáncanyag hitelessége e csoportnál erősen megkérdőjelezett. Jó lett volna beszélni a csoport vezetőjével, hogy milyen dokumentumokkal (film, táncjelírás, leírás) igazolható, hogy ilyen egyáltalán létezik, vagy létezett valaha. Ráadásul olyan viselet, amit magukra öltöttek, sehol nincs. Kár, mert látszik a sok belefektetett munka, idő, energia, pénz.

Mindenképpen szakmai segítséget kell kérni, közben, hacsak lehetséges, szakmai továbbképzésekre kell járni. Nem elég hetente kétszer találkozni a próbateremben, bemelegítő gyakorlatok nélkül néhányszor eltáncolni a koreográfiát. Az említett hibák célirányos testedzéssel, a koreográfia anyagát képező eredeti néptáncanyag szabadtáncként való gyakorlásával, folyamatos stílusbeli korrigálásokkal kijavíthatók. Ha magyar néptáncal szeretnének foglalkozni, mindenféleképpen külső segítséget kell kérniük. Továbbá figyelmükben ajánlom az MNT által szervezett alapfokú néptáncoktatói képzés újvidéki helyszínét, melyen párhuzamosan magyar és szerb nyelven folyik az oktatás. A képzés ingyenes, és olyan ismeretek birtokába juthatnak általa, melyek nagy segítségükre lehetnek a hétköznapi próbatermi munkában.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A tánc közben megszólaló ének a szereplők hangjához képest túl mély fekvésben szólalt meg. A magyar hagyományos zenei kultúrában még szláv környezetben is csak ritka periférikus jelenség a tercelés. A magyar népdalok közül csak az újabb, többnyire műzenei vagy más népek hatását magukon viselő dallamokra lehet tercelni, népzeneink régiesebb rétegei pedig hangrendszerükből adódóan nem is alkalmasak a tercelésre.

Németh István és Vakler Anna

A csoport színpadra tervezett, tájhoz, korhoz nem köthető öltözéket viselt. A férfiak fekete, puhaszárú csizmába tűrt pantallót és hozzá műszálas anyagból varrt, haspántos inget, fekete mellényt öltöttek, hozzá kalapot viseltek. (Az ingek alját jobb lenne a nadrágderékba kötni.) A szórványból érkezett, magyarul már alig, vagy egyáltalán nem beszélő fiatalokból álló csoport leánytagjainak öltözete stilizált, ing-szoknya-kötény együttesből állt. A fehéringhez és szoknyákhoz, egyszínű bordó, zöld kötényt és ugyanolyan színű harisnyát viseltek. (A fehér szoknyájuk a színpadon úgy hat, mintha alsószoknyában léptek volna fel – az egész öltözet valahogy kidolgozatlan.) Egy ágra font hajuk végén fehér (túl) hosszú szalagcsík.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

9.Petőfi Sándor Magyar Kultúrkör, Óbecse

Szelence táncegyüttes

Marossárpataki táncok

Koreográfia: Kis István és Kis Demeter Erika

Művészeti vezető: Kisimre Árpád és Kisimre Szerda Anna

Zenekar: Csalóka zenekar

Zenekarvezető: Rózsa Tibor

Egy erős csapat lendületes előadását láhattuk. Jól működött a táncosok egymásközi kommunikációja, ettől élt a produkció. A páros és a férfitánc jól be volt gyakorolva. Érdeemes lesz odafigyelni, hogy az oktató egyes mozgásainak vehemenciáját fiatalos lendületükben ne próbálják erővel átvenni a táncosok, mert az könnyen modorossághoz vezethet.

Jó látni a csoport kiegészülését fiatal táncosokkal. A táncanyag nekik való. Bár a cigány még egy kicsit nehéz, de idővel majd beérik. Jó, gyors gesztusokat láhattunk, bár egy kicsit lazán és szétszórtan. A táncosok azonban képesek a jó instrukciók befogadására és a sok gyakorlás majd helyre teszi a gesztusokat (fontos, hogy szűkek, célirányosak legyenek).

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A kísérőzenekar, együtt él a táncokkal, azonos időben reagálni látszik a táncban történetekre. A forgató zenének sodró előrevivő ereje van. A férfiak meggyőző erővel és hangszínnel dalolják a katonanótákat. Emlékezetes a szám befejezése, a harangszó az imával! A háborús imát még átszellemültebben érdemes előadni.

Németh István és Vakler Anna

A legények fekete csizmanadrágot, zsinóros szürkeposztómellényt, bekötött aljú, haspántos inget viseltek. Kalapjukon néhány árvalányhaj vagy virágdísz. A lányok öltözete egységes, jól megtervezett, szépen megvarrt székely viselet, zöldes-barnás-sötétkék. Fekete zsinóros szoknyából és mellényből álló öltözetükhöz fehér gyolcskötényt viseltek. A fodros nyakú, fodros kézelős ingeik szabása, díszítése szépen kidolgozott. Hajviseletükre nagyobb figyelmet fordítsanak.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

10.Bartók Béla Magyar Művelődési Egyesület, Horgos

Gubanc táncegyüttes

Palatkai táncképek (Palatka környéki táncok)

Koreográfia: Szécsi Zsolt

Művészeti vezető: Szécsi Zsolt

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

A táncegyüttes jó alapokkal rendelkezik, de ezt csak úgy lehet kihozni belőlük, hogy megfelelő technikai, erőnléti képességgel alapozzuk meg. Valamint a tánc megválasztása is lényeges. Ebben az esetben a román táncok néha még nagy falatnak bizonyultak, hiszen mind a ritmusnak, az erőbeliségnek és az előadásmódnak is megfelelőnek kell lennie. Előfordult, hogy ezekből csak egy-egy teljesült. A koreográfiában jó ötleteket láhattunk, de a táncok előadása még nem győzi meg a közönséget. Ezt tetézi a mű hossza is. Fontos fejleszteni a lányok forgástechnikáját a fiúk csapásait és az egész táncegyüttes erőnlétét.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A zenekar játékból vad energia, öserő árad, ami azután átsugárzik a táncosok mozgására is. Úgy éreztük, hogy talán túl sokféle táncot zsúfoltak a műsorszámba, és így nem tudott mindegyik tánc típus teljesen kibontakozni a rövidre szabott keretén belül.

Németh István és Vakler Anna

A lányok forgástechnikáján kell dolgozni. Sok a geg. Véleményem szerint jobban kell törekedni a pontos táncolásra, mint a poénok gyakorlására.

Kisimre Szerda Anna

A legények a hagyományos viseletek elhagyásának, a „kivetkőzésnek” az utolsó fázisát mutató öltözetben táncoltak. A bricsesznadrágokhoz mai szabású, színes (barna, lila vagy csíkos) inget és színes kalapot (is) viseltek. A lányok öltözete is ezt az állapotot mutatja. A korábbi öltözetek megtartásával (ingféle/blúz, szoknya, kötény), de jellegtelen szabással, színvilággal és formával jelenik meg. Az öltözet egésze akivetkőzés korát sejteti ugyan, sajnosnemszerencsés az öltözetek összeállítására, a formai megoldások, a sajátosság fokozatos eltűnésének érzékeltetése, a lényeges elemekre való utalással. A kivetkőzés egy folyamat, melynek jellemző „állomásait” illik tudnia annak, aki vállalkozik az átváltás e nem könnyű időszakának bemutatására. (Pl. a mellévarrott ujjú női ing jóval régebbi öltözetem, ebben az összeállításban nincs helye.) Túl sok a fekete ruhadarab (kötény, mellény) is.

Kár, hogy az együttes az öltözet egykori jelentőségét nem tartja olyan fontosnak, mint a hangzás és mozgás, a zene- és táncanyag tisztelétét.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

11. Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület, Nyékinca

Bogáncs táncgyűttes

Kalocsai táncok

Koreográfia: Jankovics Andrea és Giricz László

Művészeti vezető: Gudelyevity Anna

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

A táncgyűttes azon – szerencsére egyre kisebb létszámú – közösségek csoportjába tartozik, ahol nagyon ügyes, lelkes fiatalok táncolnak, ugyanakkor a táncpedagógusi munka szakmai fogásai még nem látszódnak. A marszene tempója túl lassú volt. A mars (ugrós tánc!) figuráiból teljesen hiányzott az ugrás. Mindehhez olyan térformák, térformaváltások párosultak, melyek a magyar néptáncművészetben rég túlhaladottak. A friss csárdásnak semmi köze Kalocsa vidékéhez.

Ennek a csapatnak is azt tudjuk ajánlani, hogy műsorszámuk elkészítéséhez kérjenek külső segítséget. Mindenképpen javasoljuk a többi hasonló együtteshez hasonlóan, hogy a tánctanár vegyen részt a szakma fogásait, eredményeit átadó tanfolyamokon. Ehhez a közösséghez legközelebb van az újvidéki helyszín, de a pancsovai vagy a nagybecskereki helyszínen is érdeklődhetnek. Az ott tanultakkal nagyban megkönnyíti munkáját, még élvezetesebbé teheti a táncot. Mindezekkel együtt fog járni a nagyobb színpadi siker is. Valamint a táncosok motiváltabbak is lesznek.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A szovjet Mojszejev együttes nyomán az összes szocializmust építő ország néptáncgyűtteseiben elterjedt a fellépés előtt beállított mesterkélt negédes merev bájmosoly. Mára ez a manír szerencsére szinte már teljesen eltűnt a színpadjainkról. A kedves nyékinca ilánycsapat tagjai is merjék megmutatni arckifejezésükkel is a saját egyéniségüket. Fiatal, életteli szépségük sokkal nagyobb hatást vált ki bármilyen bemerevedett arckifejezésnél.

Németh István és Vakler Anna

E csoport is a szöványból érkezett. Stilizált, szűkebb tájhoz nem köthető viseletben léptek fel. A legények a fekete-fehér, kalapos ünnepi-félnépi öltözékben táncoltak, míg a lányok a szoknya-ing-kötényes színpadi öltözetet vették fel. A drapp, zöld és bordó szoknyák anyaga laza, műszálas, magassfényű szatén, amelynek tánc közben nincsen tartása. Fehér gyolcskötényük keskeny, szögletes, stilizált ingeik formája viszont mutatós, kár a piros szalagdíszért, amely a nyakát és az ujját díszíti. A fiatal lányok fejviselete színes virágkoszorú számos hosszú, színes, főként piros, csüngő szalaggal a hátán.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

12.Vajdasági Magyar Népművészeti és Közművelődési Központ, Újvidék

Csúrdöngölő táncsoport

Nagyecsedí táncok

Koreográfia: Savelin Zellei Zsuzsanna és Savelin László

Művészeti vezető: Kiss Zsélykó

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

Az idei Gyöngyösbokréta egyik legszebben öltözött csoportja. Lehetett érezni a tánc örömét! Bár sok a fiatal táncos, de teljesítményük kiemelkedő, vetekszik az idősebb, tapasztalt táncosokéval. Egyéniségek jelentek meg, és nem csak egy csoport egyformán táncoló, lelketlen, arcmimikátlan, érzéstelenül gyakorlatsort eltáncoló embert láthattunk. De érdemes lenne átgondolni a szülőket, a testtartásokat javítani kell még, és a rezgő csárdást is gyakorolni kell (fent-lent hangsúly, térdhajlítás)!

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A műsorszám elején szép klarinétjátékot hallhattunk, melyet hozzá hasonló színvonalú zenekari játék és ének követett. A későbbiek során sajnos a revivalmozgalomban elharapódzott modernebb, túlcifrázott muzsikálás is megszólalt. A műsorszám végen elhangzó műfriss dallamot (g-d-b-G-Fisz-a-G) érdemes lenne egy veretesebb felső-Tisza-vidéki friss csárdás dallamára kicserélni.

Németh István és Vakler Anna

Jó a kezdés: klarinét plusz kíséret. A dallamok lehetnének veretesebbek, régi stílusúak vagy nagyecsediek. Ne a legelterjedtebb dalokból álljon a koreográfia zenei anyaga.

Szép tánc némi bizonytalansággal. Hiányzik a beleélés, a lélek az előadásmódból.

Kisimre Szerda Anna

Különböző korú, de fiatal korosztályt képvisel az együttes.

A leányok stilizált, félünnepi, színpadra tervezett, népies öltözetegyüttesben: blúzféle, szoknya, kötény. Szoknyáik igen formásak, és harisnyájuk is szép, színes – a színpadi összhatás igen jó. A kiegészítőkről sem feledkeztek meg. Figyeljenek jobban hajviseletükre! A fiúk, fekete-fehér öltözetegyüttese (kalap, fehér ing, sötét mellény és csizmában viselt, fekete nadrág) a parasztság sajátos öltözetlemeivel, kiváló kikészítéssel, ünnepet mutatnak.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

13.Vadvirág Hagyományápoló Kör, Ada

Tarsóka néptáncegyüttes

Illyéském, Illyéském, drága kicsi kincsecském... (Farsangtemetés Csíkszentdomokoson)

Koreográfia: Resócki Rolland

Művészeti vezető: Varga Livia

Zenekar: Fokos népzenei együttes

Zenekarvezető: Sterbik László

Az együttes bemutatásában egy szolid produkciót láthattunk. Ki kell emelni a jó arányú és színvonalú rögtönzést. A táncanyag kiválasztása is megfelelő. A forgásnál „meg kell fogni” a férfi lépését. A héjsza bedobbantásainál a test súlypontjának kell süllyedni, és nem lábbal verni a padlót. Ennek ellenére a dobogások pontosak voltak. Az egész produkciót stílusosan adták elő.

A táncosok átható erővel énekeltek, ami dicséretet érdemel. A halottsiratás hosszúra sikeredett, és zavaróan hatott, hogy a sirató lányok végig mosolyogtak. A párválasztónál mindenkinek jutott pár, ami egy kicsit értelmetlenné tette a játékot. A cepperben hiányzott a férfiak egymást felváltó, zenekar előtti ropogtatása (csak egy pár ropogtatott). A koreográfia egy kicsit hosszú, ennek ellenére jó volt látni a fiatalok lelkesedését. A tervszerű, alapos technikai képzéssel párosuló munka meg fogja hozni a gyümölcsöt, és egyre kevesebb lesz majd a technikai vagy koreográfiai tévesztés.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A csíkszentdomokosi farsangtemetés színpadra vitelét vállalták fel. A kezdőének jó hangvétellel, bátran zendült fel. Utána a zenekari játéknál érződött a technikai nehézségekkel való küszködés. Kissé mereven, iskolás módon játszottak, hiányzott a muzsikálás felszabadultsága. A siratóparódia színre vitele mindig hálás feladat, most kissé

„irodalmi színpadi szavalásra” emlékeztetett a hanglejtés. A siratóparódiában a tréfás szövegeket úgy kell mondani, mintha igazi siratás történe a tájra jellemző siratódallamra.

A „népitáncos” harsányság nagyon idegen Báthory-ének dallamától, szövegétől.

Németh István és Vakler Anna

A menet élén a zenekar tagjai mai, nyári fehéringes, feketenadrágos öltözetben vonultak.

Az együttes öltözete a csíki székelyek viseletének színpadra tervezett változata. A lányok piros, fekete zsinóros rokolyát és lajbit viseltek, hozzá hosszú, fodros ujjú, fehér, ún. bevarrott ujjú inget és fehér gyolcskötényt öltöttek. Az öltözet szépen elkészített, a kiegészítők viszont nem mindig illők: pl. a fehér gyöngysor vagy a selyem vállkendő. Gondos színpadi öltözetükhöz igényes, korhoz illőhajviseletet lenne érdemes készíteni. A legények harisnyát vagy fekete posztónadrágot viseltek, hozzá fekete mellényt, virágdíszes kalapot. Lábukon kivétel nélkül fekete, keményszárú csizma volt. Haspántos, fehér ingeik szabása jó.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

14.Vajdasági Népek és Nemzetiségek Hagyományápoló Klubja, Szenttamás

Kalala táncgyűttes

A karádi kertek alatt... (Somogyi táncok)

Koreográfia: Cseszák Korcsik Anikó és Cseszák Balázs

Művészeti vezető: Forgács Ibolya

Zenekar: Régijó zenekar

Zenekarvezető: Cseszák Zsombor

Egy ötletes produkciót láthatott a közönség, melynek a poénja a végén csattant el. Egy pár technikai dologra érdemes odafigyelni: annak a férfitáncosnak a színpadra való bevonulása aki megrendeli a zenét, elkezd a táncot, legyen határozott! A férfiak kanásztánca korrekt volt, viszont a páros ugrós csalogatása nem jött össze. Ki kell emelni az énekes női körtánc kiváló előadását (az első nóta kivitelezését és a második enyhe tempónövekedését). A friss csárdásban a táncosok kipattantak a mártogató figurából. A lassú csárdásnál az egyik férfitáncosnál szép volt a csalogatás. Sajnos a lassú csárdás „laposra” sikeredett. Egyébként a térdhajlítás a karikázónál és a friss csárdásnál is kifejezettebb lehetett volna. Meg az ugrósban az összeállítás végén is, amely egy kicsit el lett kapkodva, és ezért elveszett benne a lent hangsúlyos mozgás.

Jó látni, hogy a táncgyűttesbe egyre több fiatal és férfi is jár. Tánc tudásuk jó alapokon nyugszik. Ami még azonban éretlen. Ismerve a vezetők alapos munkáját a táncosok kitartásával együtt ez jó irányba fog változni. A nagyobb színpadi rutin megszerzésével pedig visszatér majd a Kalalától megszokott felszabadult előadás a színpadon.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A somogyi táncok zenei anyagát nagyrészt a több mint hetven éve gramofonlemezre rögzített karádi dallamokból válogatták. A jó zenei anyag megalapozta a műsorszám sikerét. Sajnos a lányok hangjának kissé mély volt a megválasztott hangmagasság, ez is magyarázza, hogy időnként hamiskás volt az énekük.

Németh István és Vakler Anna

Jó dallamválogatás, tiszta ének. Dícséretes a karikázó. Hangulatos a csárdás. Jobb lett volna, ha nem tesznek semmilyen történetet a tánchoz, mert a kezdő táncosok még nem tudnak a szerepre is odafigyelni.

Kisimre Szerda Anna

Az együttes színpadra tervezett, a vidékre jellemző, szűkebb népcsoporthoz nem köthető népviseletben jelent meg. A legények lajbiban, „fehérruhában” (ingben, gatyában), csizmában táncoltak a régi pásztoröltözetet idézve. A régi gatyák szabása, anyaga szép, de az újak kelméje áttetsző! A szabásuk lehet bővebb is, a műrojtot a száraz aljáról pedig le kellene fejteni.

A lányok selyembrokát, nagyünnepi ruhát viseltek, ezek anyaga és szabása is jól mutat. Az alsószoknyák keményítésére, számára nagyobb gondot is fordíthatnak: öltözetükben nem hangsúlyos a far, ami pedig a vidék nőideáljára jellemző. A blúzok szépek, jó kiegészítője az öltözetüknek a nyakbavaló kendő. A hajpántlikák viszont ríktó színűek, keskenyek. Hajpótlással javíthatnak jelenlegi rövid és jellegtelen fonataikon, a kendőkötés pedig vidékenként változó (szakirodalom nyújthat segítséget). Igyekezetük érzékelhető.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

15.Tiszagyöngye Művelődési Egyesület, Törökkanizsa

Tiszafa néptáncsoport

Magyarszentbenedeki táncok

Koreográfia: Baji Endre

Művészeti vezető: Sáringer Zoltán

Zenekar: Véka zenekar

Zenekarvezető: Bezzeg Gyula

Nagyon jó, hogy ilyen sok fiatal mutatkozik meg a színpadon. Mindenképpen meg kell őket tartani, hiszen a jövő táncosgenerációját jelentik. Ennek egyik legjobb módja a nekik megfelelő táncanyag megválasztása. A magyarszentbenedeki táncok előtt érdemes szilágysági, csíki, bukovinai, egyszerűbb mezőségi táncokkal megismertetni őket. Sajnos a tánctechnikájuk még nem elegendő ennek a táncnak a megfelelő előadásához. A tartás-ellentartás, a lendületes forgás, a hangsúlytalan nyolcodos támasztékvételek, a szegényes előadásmódja még nagyon sok javításra szorul. A táncosok érdekében a megfelelő technikai képzést és az arányos koreografálást nagyon fontosnak tartjuk.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A magyarszentbenedeki táncok kíséreténél a zenekar néha gyorsabb volt, mint a csujogató táncosok. (Vagy a táncosok késtek? Nézőpont kérdése.) Mindenesetre a táncosokat kísérő, kiszolgáló zenészeknek kell mindig figyelembe venni a táncosok képességeit, alkalmazkodni az általuk kiénekelhető vagy eltáncolható tempóhoz.

Németh István és Vakler Anna

A műsorszámban rengeteg pontatlanság volt látható, hallható. Pontatlanok, bizonytalanok a táncosok is és a zenekar is. Késik a csujogató, a taps, a csapás, gyors a fiúknak a tempó. Össze is keverik. Erőtlen, lendületlen a tánc. Nagy falat ez ennek a csoportnak, mert még megtörténik, hogy belső lábbal forognak, a kopogókkal is lemaradnak a zenétől. A látványt az is rontotta, hogy nem volt megfelelő viseletük. Lehet kölcsönkérni!

Kisimre Szerda Anna

Az egészen fiatal táncospárok színpadra tervezett, tájhoz nem köthető öltözetben mutatkoztak. A lányok hajviseletére nagyobb figyelmet érdemes fordítani (jellegtelen fonásmód, szalagméret!) Különböző szabású fehér blúzféléik közül néhány mutatós, haspántos. Zöld- és kékfestő kartonkelméből készült szoknyáikban túl kevés a kelme, alsószoknyáik hiánya teszi formátlanná szoknyáikat. Fehér gyolcskötényeik szabása nem mutat népi jelleget. Áttetszőfehérharisnyájukat cserélik mutatós fehérre. Öltözetük igényesen mosott-vasalt volt.

A fiúk ruhája az ünnepi férfiviseletet idézi: a jellemző fekete-fehér öltözetegyüttest viselik: filckalap (sötét színek) fehér inggel, fekete mellény, fekete nadrág csizmán belül viselve. Egy fiú hajadonfőtt mutatkozott. Az ingek között mutatós, példás is akad, de az ingnyak szabására (általában) jobban kellene figyelni (stíluszavar).

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

16. Ady Endre Művelődési Egyesület, Bácskossuthfalva

Vadvirág néptáncsoport

Jászsági táncok

Koreográfia: Kisimre Árpád és Kisimre Szerda Anna

Művészeti vezető: Torok Sándor

Zenekar: Csalóka zenekar

Zenekarvezető: Rózsa Tibor

A táncegyüttes folytatta töretlen fejlődését. Látszik a szakszerű táncpedagógusi munka! A nagyon jó táncanyag kiválasztását arányos, bár kissé hosszú friss csárdással rendelkező koreográfia mutatta be. Az oláhosban, ahol ugrani kellett, ott a táncosok ugrottak is. Viszont ebben a táncrészben sokkal több csapásoló figura volt, mint amennyi jellemző a jászsági oláhosra. Szépen oldották meg az oláhos és a lassú csárdás közötti átmenetet. A lassú csárdás szebben nézne ki, ha a lenthangsúlyos mozgás kifejezettebb lenne. Ezzel szemben a friss csárdást nagyon szép lenthangsúlyos mozgással járták el a táncosok. A frissben viszont megjelent egy kicsi felsőtest bedöntésével járó mozdulat, mely kísértetiesen emlékeztet az apátfalvi fertályos figurára. Ez az egy mozdulat nem a jászsági friss csárdás sajátja.

Mindezek ellenére csak gratulálni tudunk a csapatnak! Csak így tovább!

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A jászági táncokat bemutató műsorukban paraszt-polgári mezővárosi viseletben a polgári táncokat viszonylag modern, tájjelleggel nem rendelkező, általánosan elterjedt, városias dallamok kísérték. Bár a viszonylag később történt táncgyűjtéseknél a cigányzenekarok valóban hasonló stílusú dallamokat húztak a táncosok lába alá, a korábbi vokális gyűjtésekben a Jászságból is előkerültek a régiesebb szűkebb tájegységre jellemző alföldi dallamok. Lásd a *Jászági ünnepnapok*, *Jászági népdalcsozor* CD-ket, illetve a www.zti.hu online adatbázisokban a Jász-Nagykun-Szolnok megyei adatokat.

Németh István és Vakler Anna

Az együttes a Bathó Edit néprajzkutató által felszínre hozott egykori öltözetrekonstrukcióját készítette el színpadi kosztümként. A férfiak fekete kalapján árvalányhaj volt, fehér, bő ujjú ingeiken, begombolt fekete mellényt (lajbit) viseltek, hozzá fekete csizmanadrágot. A lajbikon rikítók az aranygombok, ráadásul a hagyományos öltözeteken ezüstgombok voltak, az aranyat általában nem kedvelték (drága is volt).

A lányok azonos szabású fehér inget, rangos kelméből készült, sötétkék, mohazöld, bordó, fodros aljú szoknyát és azonos kelméből készült, óarany paszománnyal díszített mellényt viseltek fehér harisnyával, fekete cipővel. A formai hiányosságot farpárnával javíthatják. Megjelenésük egységes volt. Az ünnepi öltözetet szépen egészítették ki a nyakbavaló kendők. A hajfonatok készítésére érdemes jobban odafigyelni, kerülni kell rikító színű (sárga/óarany), magassfényű, műszálás pántlikák viselését is. A haj kontyban való viselése nem illik a lányöltözethez.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

17.Kodály Zoltán Magyar Művelődési Központ, Topolya

Cirkalom táncegyüttes

Al-dunai székely táncok

Koreográfia: Radák János és Fekete Etelka

Művészeti vezető: Kisimre Árpád és Savelin László

Zenekar: Csalóka zenekar

Zenekarvezető: Rózsa Tibor

A csapatra jellemző kiváló előadói színvonalú produkciót láthatott a közönség. A tánc előadásmódja kiemelkedett a mezőnyből. Pontos, stílusos mozgások, tiszta, átható ének jellemezte a produkciót. A háttérben táncolók mozgásai is pontosak és erőteljesek voltak. A színpadon egyéniségek jelentek meg. Táncosok a tekintetükkel kommunikáltak egymással és a zenekarral. A tapasztalt táncosok mellett jó látni a hozzájuk felnövő fiatalabb generációt. Tánc minden elemében megfelelt az eredeti anyagban található jellegzetességek életben tartásában. Az apróbb térformai baki már-már szembeszökő volt a szinte tökéletes előadásban. Annak ellenére, hogy a nézőnek végig művészi élményben volt része, az összeállítás hosszú volt.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Kiváló táncosok mutatták be az al-dunai székelyek táncait. A tánckar mellett a szólóénekes stílusosan, nagyszerű hangvétellel előadott dalai a műsor színvonalát jelentősen emelték.

Németh István és Vakler Anna

Az együttes ezúttal a hazai székelység (Hertelendyfalva, Székelykeve, Sándoregyháza) táncanyagához nyúlt, nagy igyekezettel, körültekintően az adott népcsoport sajátos női öltözetének rekonstrukcióját is felvállalva. A legények az „átöltözés” (Flórián Mária szóhasználata) állapotát mutató, vegyes öltözetben léptek színpadra. Néhányan harisnyát, fehér, haspántos inget és magasan gombolódó, fekete lajbit viseltek, mások viszont csizmával hordott priccses nadrágot öltöttek. Kalapjukon árvalányhaj díszelgett. A mellények között aranygombos is van, ami nem követi a hagyományos ízlést.

A lányok ruhájaa táj öltözködési szokásainak ismeretén alapuló, színpadra tervezett, igényes, hiteles viselet. A piros és bordó kasmírszoknya-kötény együtteshez fehér inget és mellényeket viseltek. Többen hátrakötött fejkendővel. Különösen szép a hímzett börmelles a hozzávaló galléros fehér inggel! A gyöngyös-flitteres mellény és a világos kasmírszoknya elűt a csoport egységes öltözetétől. Általában formás kötényeik között egy kevés kelméből készült, egy kelme pedig mintázatában tért el a sajátostól. A gombok feltűnő fénye zavaróan hatott. A formás, sajátos öltözet biztosításának igénye, mint ahogyan az öltözetlemeik színeinek összehangolása is, dicséretes. Összességében igényes, a koreográfiához készített színpadi jelmezt láttunk!

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

18.Szirmai Károly Magyar Művelődési Egyesület, Temerin

Az egyesület néptáncsoportja

Nyárád menti táncok

Művészeti vezető: Lukács Imre

Zenekar: Szabó Árpád és zenekara

Zenekarvezető: Szabó Árpád

A helyenkénti erőtlenségek ellenére ez a veterán csapat nagyon jó kiállással táncolt. A táncosok kommunikáltak a tekintetükkel és látszott rajtuk a tánc öröme.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Az érett férfiak Nyárádmenti táncait lendületesen és rutinos összeszokottsággal kísérte a zenekar. Nagyon jólesett látni a fiatalok táncai után az érett férfiak jókedvű, életteli, energikus táncát. Ez a csapat már inkább hagyományörző együttes, nem pedig csak táncsoport.

Németh István és Vakler Anna

A legények az 1930-as évektől divatba jött, sötét színű pricces nadrágot és mellényt, hozzá fehér, haspántos inget viseltek. Az inget hárman a nadrágon kívül viselték, ami ebben az összeállításban nem illő. Kalapjuk fekete, egyikőjük keskeny karimájú csöszkalapot viselt. A lányok stilizált, leegyszerűsített székely ruhát (zöld, bordó, téglavörös szoknya, mellény fekete szegővel) öltöttek. A zöld színű öltözetegyüttesek szabása jó, a hozzá viselt fehér, galléros ingeké is. Több alszoknyát is felvehettek volna. Általában a piros színű kelmék árnyalata rikító, ez vonatkozik a keskeny, fényes hajpántlikákra is.

Nagyobb figyelmet érdemel a kiegészítő gyöngysor a nyakban és a színek korhoz illesztése. Öltözetük félünnepi hatást, a csoport önfeledten táncoló párokat mutatott.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

19.Petőfi Sándor Magyar Kultúregyesület, Versec

Az egyesület táncsoportja

Verseci szüreti szokások

Koreográfia: Csula Mária

Művészeti vezető: Kéri Ildikó és Szekeres Zoltán

Zenekar: Tóth Ferenc és zenekara

Zenekarvezető: Tóth Ferenc

Az együttes előadásában egy nagyon silány minőségű népszínművet láthatott a közönség. Honnan, milyen felvételtől tanulták meg a táncosok a verseci szüreti szokásokat?

Sok helyen nem érthető a szöveg. A gazdasszony a férfakkal iszik? Ez furcsa, mivel a nők régen nem ittak alkoholt, főleg nem nyilvánosan! Szólótáncot és szöveget egyéniségeknek megfelelően kell válogatni! A zenekar gyakran szétesett, és így a táncosok lába alól is kicsúszott a biztos alap (magyarán: nem volt mire táncolniuk). Jó volt látni egy ilyen népes csoportot! Úgy érezzük, hogy a csapatnak van mozgáskészsége, melyet megfelelő irányítás mellett ki lehetne bontakoztatni. Az együttesvezetőknek – és a segítőiknek – mindenféleképpen ajánljuk, hogy csatlakozzanak az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamához. Számukra a legközelebbi helyszín Pancsova vagy Nagybecskerek.

A koreográfusnak illene utánajárni a tánc néprajzi hátterének, hiszen minden táncnak az adott település néprajza szab határt, határoz meg stílust. A tánc nem létezik önmagában. VALAMI miatt olyan, amilyen. E nélkül a VALAMIféle tudás nélkül nem szabad néptáncot tanítani! Nem a táncosok a hibásak, hiszen tehetségben nincs hiány.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A hagyományörző együttesek hajlamosak a népszokások bemutatásánál sok eszköz felvonultatásával gazdagítani a színpadi képet. Célszerű a színpadra vitt tárgyak számát minimálisra csökkenteni. Ha színpadon szerepelünk, akkor be kell tartani a színpad szabályait. A néző nem a történés közepén van, hanem egy adott nézőpontból nézi és hallgatja az eseményeket. Tehát az eseményeket a közönség felé kell megmutatni, nem szabad háttal szavalni, a verseket, beszédeket kellő hangerővel és a közönség számára érthető módon kell megszólaltatni. A valóságban több órán, esetleg több napon keresztül zajló eseményekből egy 5–15 perces sűrítményt kell, és lehet csak a színpadon bemutatni. Kerülendő az üresjárat, a vontatottság. A dalok igényesebb válogatásában segítséget nyújthatnak a népzenei kiadványok, (pl. Bodor Anikó: *Vajdasági magyar népdalok*. I–IV. kötet).

Nagyon sok műdalt hallhattunk ebben a műsorszámban. Figyeljünk oda arra, hogy egy dallam ne csak egyszer szólaljon meg, legalább kétszer játssza el a zenekar. Fontosak-e a szövegek? Ha igen, hogyan kellene beiktatni? Sok uniszónó. Lenthangúlyos a tánc vagy főnhangúlyos?

A műsorszám végén elveszett a bőgős.

Kisimre Szerda Anna

A férfiak öltözete fehér ingből, fekete mellényből és priccses nadrágból állt, puhaszárú fekete bőrcsizmával, sötét színű kalappal.

A leányok a ma színpadon viselt hajfonást választották fejviseletükhöz. Szalaggal díszítették, ami túl keskeny és magasfényű volt. Öltözetük egésze főként kékfestő kartonkelméből készült blúz, szoknya, kötény együtteséből állt, tájra, korra nem jellemző szabással, fehér gyolcsköténnyel. Idejétmúlt gondolkodással tervezett, hímzett elejű blúzok (kalocsai mintás!) és kötények is előfordultak, jellegtelen szabású, túl kevés kelmét tartalmazó szoknyával. A kislányok piros mellényes öltözete polgáris. Az idősek öltözetét a színek megfelelő párosításával javíthatják, de fityuláik mindenképpen formai javításra szorulnak. Formásabbak lettek volna a fiatalok több alsószoknyával. Szoknyáik rövidsége miatt sem mutatott öltözetük népi jelleget. (A helyi viseleti hagyományok pótlására ölthettek volna ún. magyar ruhát, amelyet régen is viseltek a szüreti bálók alkalmával.)

A zenekar tagjai (férfiak) mai, nyári, ünnepi fekete-fehér öltözetegyüttesben mutatkoztak.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

20.Népkör Magyar Művelődési Központ, Szabadka

Jártatós táncegyüttes

Küüllő menti táncok

Koreográfia: Mihályi Gábor

Művészeti vezető: Brezovszki Tamara és Brezovszki Roland

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

A produkciót jól begyakorolták. A műsorszám szegényessel indult, mely jó technikával, kellő feszességgel és játékosággal lett előadva. Kár, hogy az egész produkció olyan hatást keltett bennünk, hogy nem a tánc szeretetéről, hanem a színpadi sikerről szól.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A tánc típusok váltásánál a tempók, ritmusok megváltoztatását javasoljuk alaposabban kidolgozni. A szép hangon éneklő Brindza Beatrix a szám vége felé – talán a fáradtság miatt – hamiskássá vált.

Németh István és Vakler Anna

Szép ének, jó muzsika, hangulatos, lendületes tánc. A pontozóban nincs értelme a megjelenő gegnek. Jönnek a románok....és mindent, mindenkit letipornak.

Kisimre Szerda Anna

Igen népes csapat, amely a jelölt terület táncanyagának két változatát, az ott élő két nemzet magáénak tudott táncait mutatta be. Stilizált öltözetüket is táncaik területéhez igyekeztek igazítani. Az egyik csoport legényei az ünnepi-félnépi, sötét priccses nadrág, fekete vagy szürke mellény együttest viselték, hozzá fehér, haspántos inget. (A haspánt kissé magasban van!) Fejükön fekete posztó- vagy szalmakalap. A lányok igényes, szép székely ruhában táncoltak, a zöld, bordó, piros és kék árnyalatait választották fekete zsinóros, csipkés, szegett szoknyáikhoz és rátétes mellényeikhez. Kendős-mellényes változatot is láttunk, és a kiegészítőkről sem feledkeztek meg. Fehér ingeik formája különösen jól sikerült. Fejviseletükre mindenképpen nagyobb hangsúlyt érdemes fektetniük.

A másik nemzet öltözete – vászon alapanyagú, hosszú inges, öves férfi öltözet és a szláv lányok fehér szoknyáin elől-hátul jellemző szöttes (ez esetben fekete-bordó csíkos), a felsőszoknya elődjét mutató öltözetem – jóval korábbi idősakra utalt (megnevezése területenként változó). A megvásárolt eredeti darabok párosításánál fokozott figyelemre van szükség!

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

21.Császár-tó Magyar Művelődési Egyesület, Nagyzerzsébetlak

Szitakötő tánc csoport

Somogyi ugrós
Koreográfia: Szőke Árpád
Művészeti vezető: Barna Beáta
Zenekar: Barna István és zenekara
Zenekarvezető: Labanc István

Ezt az összeállítást a nem kitáncolt motívumok és funkciótlan mozgáskombinációk jellemzték. Az együttesvezetőknek és a segítőiknek ajánljuk, hogy csatlakozzanak az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamához.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A somogyi táncokat kísérő hegedűvel kiegészülő tamburazenekar szinte adatközlői ízeket szólaltatott meg játékában. Nemcsak a dallamjátékos, de a kísérőszólamok is nagyszerűen muzsikáltak. Fontos feladatnak tartjuk, hogy mielőbb készüljön a zenekarral egy alapos gyűjtés!!

Németh István és Vakler Anna

Jó dallamok tamburazenekar előadásában, aki figyelhatnének egymásra, mert nem együtt kezdték el a koreográfia zenéjét.

A táncon még sokat kell dolgozni, de jó irányban halad a csoport.

Kisimre Szerda Anna

A csoport öltözete, minden igyekezet ellenére sem idézi hitelesen a választott régió viseletét. A legények gatyát és fehér inget, kigombolt fekete mellényt viseltek, hozzá modern formájú szalmakalapot. A gatyák szára inkább szűk, az ingeik bő ujján a madeiraszegőa tájtól idegen. A lányok öltözete félünnepi, táncalkalomra való. Több alsószoknyával, több kelme felhasználásával, a blúzok parasztosabb szabásával sikeres színpadi viselet lehetne. A szórványban élő csoport igyekezete dicséretes.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

22. Tiszavirág Magyar Művelődési Egyesület, Tittel

Tiszavirág néptáncgyűttes

Csallóközi táncok

Koreográfia: Bobojcsek Imre
Művészeti vezető: Bobojcsek Imre
Zenekar: Tiszavirág zenekar
Zenekarvezető: Rác Gábor

Ez a produkció sajnos a jelen néptáncgyűttesek színpadi megmérettetések közegében minősíthetetlen. Amikor az ember egy nép (akár saját, akár idegen) kultúrájához nyúl hozzá, akkor az illető nép lelkéhez nyúl. Ennek megfelelő értelemmel és tisztelettel kell bánni azzal a lélekkel.

Ha magyar néptáncal szeretnének foglalkozni, mindenféleképpen külső segítséget kell kérniük. Továbbá figyelmükbe ajánlom az MNT által szervezett alapfokú néptáncoktatói képzés újvidéki helyszínét, melyen párhuzamosan magyar és szerb nyelven folyik az oktatás. A képzés ingyenes, és olyan ismeretek birtokába juthatnak általa, melyek nagy segítségükre lehetnek a hétköznapi próbatermi munkában.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Lehetőség szerint kerülendőnek tartjuk a CD használatát a táncgyűttesek műsorán.

A Brahms-mű után általánosan elterjedt népies műdalok sora szólalt meg a tamburazenekar előadásában. Sajnálatos módon nem hallhattunk a nagyon gazdag csallóközi tánczenei hagyományra jellemző dallamokból és előadásmódból. ACsallóközből és környékéről már egy évszázada bőséges ismeretünk van a duda tánc kíséretként való alkalmazásáról, és a sokféle dudánóta különösen népszerű használatáról (lásd Bartók Béla Nagymenyéri gyűjtése). A területen több jó vonózenekar is működött, mint pl. a kitűnőn jókai zenekar. (letölthető a www.zti.hu online adatbázisok, publikált népzenei felvételek). Viszont a környékről egyetlen tamburás adatunk van csak a 20. század elején működött az egyik győri szállodában tamburazenekar (de hangfelvételünk nincs róla). Ha egy együttesnek adott a hangszerösszeállítása, akkor javasoljuk, hogy olyan tájak táncait dolgozzák fel, ahol a tamburazenekari kíséret is általános volt.

Németh István és Vakler Anna

Brahms zenéje CD-ről... majd megszólal a zenekar is a 2. tételben.

Kisimre Szerda Anna

A rövidszoknyás, stilizált öltözet hiányos (alsószoknyák ?), a jellegtelen szabású női ingek és kötények (ujj és nyak piros szalaggal ráncolt) díszítése alig érzékelhető. A népeletben a fejviseletnek igen nagy jelentősége volt, nem lehetett igénytelen, ezért erre fokozottabb figyelmet érdemes fordítani (a rövidre vágott mai hajviseletet póthajjal érdemes kiegészíteni), ahogyan a díszítőelemek megválasztása sem mellékes. A lábbelinek, koronkénti divatját érdemes tudni az öltözet egészének megtervezésénél.

Az együttes öltözetét a magyar parasztviseletek megcsúfolásának tartom. A nagyvárosi operett-társulatok színpadi ruháinak félreértett utáztatát láthattuk. (Magánvéleményem: dr. Bárkányi Ildikó)

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

23. Petőfi Sándor Művelődési Egyesület, Torda

Az egyesület néptáncsoportja

Nagyecsedí táncok

Koreográfia: Patyerek Csaba és Kovács Hanna

Művészeti vezető: Rozsi Adrienn

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

Gratulálni tudok a csoportnak! Végre mertek szakembereket hívni és elindultak a jó úton! A csoport igényesen volt felöltözve (DE a szoknyák hosszára ügyelni kell). Lehetett érezni náluk a tánc örömét.

Nem igazán életszerű látvány, hogy egy férfi/fiú csípőre tett kézzel vonul be a színpadra megrendelni a zenét. A fiatal táncos színpadi rutinhiányával magyarázom, hogy nem egy – a zenekarhoz legközelebbi – térmikrofon közelében kezdte az éneket, úgy jobban lehetett volna hallani. A verbunkban le kell tisztázni a hangsúlyokat, mert keverik a táncosok. Erre számos gyakorlat létezik! Ügyelni kell továbbá arra, hogy ne a lábfej, hanem a térd vezesse a mozdulatokat!

A lassú csárdásból hiányzott a főnhangsúly. A szólista lány is lenthangsúlyosan táncolt. A fiúk combcsapásai erőtlenekek voltak. A főnhangsúly érzékeltetésére a test súlypontjának emelkedését a táncosok nagy térdfelhúzásokkal helyettesítették. A tánc attól nem lesz erőteljesebb, lendületesebb, ha folyamatos dübörgés kíséri! A műsorszám jól volt megszerkesztve, csak nyilvánvaló a célzott, szakszerűen vezetett gyakorlás hiánya! Az pedig kifejezetten az igénytelenség jele hogy a lányoknak elől kilógott a haja (frufu/siska)! Az együttesvezetőnek és segítőinek ajánljuk, hogy csatlakozzanak az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamához. Tordához legközelebb eső helyszín Nagybecskerek. Érdemes és nagyon hasznos!

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A Juhász zenekar a már megszokott profizmussal kísérte a fiatalokból álló együttest, akiktől jó hangú éneklést hallhattunk. Viszont a zsenge korukból adódóan ők még nem tudják meggyőző hitelességgel előadni színpadon a duhaj mulatozást, csak a motívumokat tudják tisztességesen előadni. Meggondolandó, hogy a koreográfia készítésénél vegyék figyelembe a táncosok egyéniségét is ne csak a táncudását.

Németh István és Vakler Anna

Népszerű szatmári dallamokból áll a koreográfia zenéje. Fontosnak tartom, hogy a zenész, a zenekar segítse az éneket, ne terceljen, hanem a dallamot játssza.

Jó úton halad a csoport, jól énekelnek, de mivel még nem tudnak mulatni, és nincs elég színpadi tapasztalatuk, nekik való koreográfiát kell készíteni.

Kisimre Szerda Anna

A legények fekete-fehér ünnepi öltözetben léptek fel, amelyet csizmával, kalappal viseltek. A magyar nadrághoz haspántos inget öltöttek, fölé kihajtott gallérú, mélyen kivágott, zsinóros mellényt vettek. A gallér nélküli ingek az öltözetegyüttesnél korábbi viseleti hagyományt tükröznek.

A lányok ruhájára a megfelelő minőségű kartonkelme kiválasztása és a jó szabásvonalak jellemzők mind a szoknyák, mind a blúzok esetében, bár az öltözet színe korukhoz túl sötét. Ügyelniük kell arra is, hogy a díszítés ne harsogjon az öltözetben (pl. a szürkés árnyalatú szoknyákon a piros szalagdísz!) A színeknek a paraszttöltözetben jelentése van: a szürke pántlika nem való fiatal lány hajfonatába, a piros harisnya pedig kihívónak tűnhetett. Figyeljenek jobban gyöngysoraik és szalagjaik színére, minőségére, kerüljék az idegen parkettfonást, továbbá ügyeljenek az igényesebb öltöztetésre (a „beleffenő” szoknyaalj nem szép látvány).

24. Aranykapu Művelődési Egyesület, Ada

Aranyvirág néptáncgyűttes

Adjunk hálát az Egek Urának, / hogy felvirrasztott Szent István napjára... (Névnepköszöntés Lőrincréről)

Koreográfia: Resócki Rolland és Rácz Szabó Rita

Művészeti vezető: Sóti Éva

Zenekar: Fokos zenekar

Zenekarvezető: Sterbik László

Egy jó összeállítást láthattunk az együttes előadásában, de a táncanyagot még érlelni, pontosítani kell, különösen a pontozót. A pontozó elején túl lassú volt a zenei kíséret, ami miatt nehéz volt kitáncolni a mozdulatokat. Egy pár pontot ritmikailag félreértelmeztek, és összeségében erőltlenre sikeredett ez a táncétel. A páros tánc lassú részének gyakorlásánál fokozott figyelmet kell szentelni a nekifeszüléseknek.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Kissé erőltetettnek találtuk a köszöntő körítését a lőrincrési táncokhoz. A dallamokat jó érzékkel válogatták össze. A prímás ízesen, stílusosan muzsikált, de sajnos a kíséretből még hiányoztak a tájra jellemző apró ritmikai és dinamikai játékok finomságai.

Németh István és Vakler Anna

Sok a pontatlanság a műsorszámban: ének-tánc, hangsúlyok, nem érthető szöveg, nem megfelelő tempók. Szép éneket lehetett hallani az elején. A pontozót is és a koreográfiát is hosszúnak tartom.

Kisimre Szerda Anna

A fiúk harisnyában, illetve ketten sötét csizmanadrágban léptek fel, hozzá többféle szabású fekete mellényt, fehér, haspántos inget (az ingujj mérete is fontos!) viseltek. Fejükön szalma- vagy sötét posztókalap volt. A harisnyák zsinórozása kissé elnagyolt, túl hosszú, a térdet közelíti.

A lányok stilizált, színpadra tervezett székely ruhájukhoz fehér, kerek nyakú inget viseltek. Az ingek inkább hosszú ujjúak legyenek! Hajviseletükre nagyobb figyelmet kell fordítaniuk, nemcsak az idegen fonás miatt, hanem szalagjaik színének és méretének megválasztásakor is (a sokszínű pántlika zavaró).

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

25. Lifka Sándor Művelődési Egyesület, Hajdújárás

Boglya táncgyűttes

Dél-alföldi táncok

Koreográfia: Vas Endre

Művészeti vezető: Vas Endre

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

Az oláhosban a lányok zsebkendőtartása nem volt szép. A lányok félkör formában való táncolásánál elsikkadtak a figurák. A lassú csárdásban a páros forgás lötyögősre sikerült. A fertályos figurák nem szépen sikerültek, mert a párok csípői túl messze kerültek egymástól. Fokozott és célirányos gyakorlással helyrehozhatók a meglévő hiányosságok.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A Juhász zenekar a tőle megszokott biztos tánckíséretet nyújtotta. A tánckar éneklése a fülünkhöz eljutott hangfoszlányok alapján valószínűleg jó volt, de a hangszerek hangerősítése szinte teljesen elnyomta az énekhangot.

Németh István és Vakler Anna

Jó dallamválogatás, de nem érthető, miért áll le a zenekar az ugrós közben.

Zsebkendőtartásra ügyelni!

Kisimre Szerda Anna

A csoport a választott tájra jellemző viseleti hagyományok színpadi megjelenítését is felvállalta, több-kevesebb sikerrel. A legények fekete posztóruhájának és fehér ingének ünnepi hatását a különösen szép, keményszárú csizmák is fokozzák.

A lányok a dél-alföldi (apátfalvi) sokszoknyás viselet darabjait öltötték magukra: a kék, zöld, bordó, piros szoknyákhoz a derékon kívül viselt, fehér ujjast (blúzt) vagy inget viseltek. A blúzok gallérja, ujjának szabása nem utánozza híven a helyi formákat. A buggyos ujjú inghez, melyek szabása módosításra szorul) ezen a vidéken is pruszlikot viseltek. A szoknyaforma ez esetben a túlkeményített vagy kisszámúalsó miatt nem hiteles, és az öltözetegyüttes által megidézett korban a szoknyák jóval hosszabbak voltak (kevésbé bokán felül érők). Az öltöztetésnél is ügyeljenek aszoknyaformára. Hajviseletük ezúttal is főként idegen fonásmóddal készült. Szalagjaik hajuk díszre kell, hogy legyen! Általános szabály, hogy a hajfonatba a tarkó táján is kötnek masnit, valamint a hajfonat végén is, míg a hajfonat ágait a pántlikával körbefogják.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

26.Feketics Művelődési Egyesület, Bácsfeketehegy

Kónya néptáncgyűttes

Sárközi néptáncok

Koreográfia: Brezovszki Roland és Brezovszki Tamara

Művészeti vezető: Sárközi István

Zenekar: Juhász zenekar

Zenekarvezető: Juhász Gábor

Jó volt látni a csoportot a színpadon! Azonban le kell tisztázni az ugrós (cinegés) motívumait. Ennél a táncrésznél az ugrást (a test súlypontjának az emelkedését) a táncosok magas térdfelkapásokkal helyettesítették, ami nem jó. Egyébként a műsorszámkezdő cinegés rész kényelmetlenül rövidre sikeredett. A lassú csárdás úgy lenne szép, ha a párok egymással táncolnának (néha találkozna a fiú meg a lány tekintete). Ennél a táncrésznél az előre-hátra haladó csárdáslépés félre lett értelmezve. A verbunk rövid volt, túl gyors és pontatlan. A friss csárdás figurák túl lettek dobogva és helyenként pontatlanok is. A megfelelő mértékű térdhajlítás hiányába a friss laposra sikeredett és ez különösen a lippentős mozgásoknál volt szembetűnő. Hosszúnak éreztük a friss csárdást.

Ezt a műsorszámot célirányos gyakorlással lehetne szebbé tenni. Az együttesvezetőnek ajánljuk, hogy csatlakozzon az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamhoz, mert egy tájegység táncát begyakoroltatni a táncosokkal, a csapatot összefogni talán a legnehezebb feladat. Erre ötleteket kaphat a csoportvezető. A legközelebbi helyszín Topolya.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A zenekarról lásd a fentebbieket. A tánckartól egyáltalán nem hallottunk éneklést ezt aránytalanul sok füttyögéssel helyettesítették. A tánc természetes szerves része a vokális dallamok szövegeinek bátor, erőteljes, tiszta, de nem kiabálós éneklése. Ezt nem helyettesítheti sem a fütty, sem a kiáltás, sem a csujogtatás. A próbákon időt és energiát kell fordítani az énekek gyakorlására is.

Németh István és Vakler Anna

Jó a dallamválogatás.

A táncosok lesik egymást, tehát még nem ért meg, nincs begyakorolva a műsorszám. Sajnos lapos a tánc is meg a viselet is.

Kisimre Szerda Anna

A csoport viselete a táj hagyományos öltözeti darabjaiból állt. A legények az általános fekete-fehér ünnepi parasztviseletben léptek színpadra, míg a lányok igyekeztek a helyi sajátosságokat is bemutatni.

A sokszoknyás viselet felsőszoknyáinak anyaga laza, tánc közben nincsen tartása, némelyik alatt kevés alsószoknyát viselnek a lányok (a Sárközben 4-5 alsószoknyát vettek fel). A hagyományos, rojtos kötényeken viszont túl sok a „ragyogó”. Az ingek közül a rövid ujjúak szabása megfelelő, a hosszú ujjú ingek szűk, horgolt csipkebetétes ujjá idegen a hagyományos öltözetből. Hiányzott a lányok nyakából a Sárközben annyira jellemző gyöngysor is. Fejviseletük ugyancsak mutatósabb lett volna helyi, sajátos kendőkötéssel. A harisnya (bármilyen) mutatós kell, hogy legyen a lábon.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

27.Petőfi Sándor Magyar Művelődési Egyesület, Muzslya

Tiszavirág néptánc csoport

Rábaközi táncok

Koreográfia: Kucora Borbély Edina

Művészeti vezető: Kucora Borbély Edina

Zenekar: Régijó zenekar
Zenekarvezető: Boldizsár Csaba

A dús (ugrós tánc!) mozgásait ki kell ugrani és nem kidübörögni! Ebben a táncrészben a lányok kéztartása elég természetellenesnek tűnt, és a fiúk között is voltak akik lógó vállakkal táncoltak. Lassú csárdásban a lányok oldalirányú derékmozgása helyett azt a saját tengelyük körül kellene kicsit elforgatni. Persze ezt a lánynak nem önmagától kell csinálnia, hanem a fiúnak TÁNCOLTATNI kellene a lányt! A fiúk a friss csárdásban sem vezették a lányokat, hiányzott a párok tartása, ellentartása, a megfelelő nekifeszülések. A friss csárdás dobogós figuráinál a súlyvételek félre lettek értelmezve. A koreográfiai megformálásból nem hiányzott az ivós jelenet, mely nagyon modorosra sikeredett. Az együttesvezetőnek ajánljuk, hogy csatlakozzon az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamához. A legközelebbi helyszín Nagybecskerek.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A zenei összeállítás jó érzékkel válogatta össze a tánchoz a Rábaközben közkedvelt jó dallamokat.

Németh István és Vakler Anna

Rövidnek találtam a dust. A 2. csárdás dallam nem példa értékű. Sok a billegés a csárdásban.

Kisimre Szerda Anna

A csoport stilizált, „magyaros” öltözetben lépett fel. A lányok viseletéből hiányzik a mellény (pruszlik), piros kötényük szabás nélküli, díszítetlen. Nem volt mutatós a szoknyájuk sem. Hajviseletük esetében semmiképp sem fogadható el a rövidre vágott, mai frizura igénytelen szalagpánttal történő körbefogása! Fonataikon a mutatós szalagcsíkok feleslegesen csüngenek derékon alul, vagy akár a szoknya aljáig. Az öltözetegyütteshez illő párta hiányzik a fejükről. Elnagyolt, kidolgozatlan színpadi viselet.

A fiúk mellényes fehér inge, sötét nadrágja és csizmája mutatós volt. Öltözetük nem követte táncuk vidékének öltözetét. Kalapjukon a több csíkban csüngő nemzetiszínű szalag a regrutakorra utal.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

28. Petőfi Sándor Művelődési Egyesület, Kishegyes

Rizgetős táncegyüttes

Palatkai táncok

Koreográfia: Kádár Ignác

Művészeti vezető: Utsi Péter, Patyerek Csaba, Borsodi Patyerek Orsolya, Kovács Hanna

Zenekar: Csalóka zenekar

Zenekarvezető: Rózsa Tibor

Egy nagyon jó, példásan előadott műsorszámot láthatott a közönség. A kishegyesiek táncát a jó tartás-ellentartás, a megfelelő nekifeszülések, pontos és erőteljes csapások, izléses mozgás, jó páros viszonyok (egymással táncoltak), megfelelő színpadi viselkedés jellemezte. Az együttes egy táncoló közösségként működött a színpadon. Gratulálunk!

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

A konferálásnál a néptáncmozgalom ilyen emblemikus településnevét patakinak konferálni kínos baki.

Németh István és Vakler Anna

Szép táncot, jó előadást láthattunk, amit kellőképpen szolgált a kibővített Csalóka zenekar.

Kisimre Szerda Anna

Az együttes a jelölt közösség táncából adott ízelítőt igen igényes előadásban.

A csoport öltözete az „átöltözés”, a hagyományos paraszti viselet elhagyásának állapotát igyekszik tükrözni. A férfiak parasztviselet elemeiből összeállított együttese (kalap, ing, mellény, nadrág, csizma) annyiban változott, hogy korábbi fehér ingeket színesre váltották: sötét, barna, fekete stb., amelyikük pedig fehér inget, az barna, kötött mellényt viselt. A lányok ruhája részben átmenetet mutat az igénytelen városi és a táncba való, falusi félünnepi öltözet között. A városi hatást mutatják az idegennek ható, madeiraszegővel borított gomboláspántú blúzok, a rózsaszín szalaggal díszített vajszín szoknya.

A lányok csizmás öltözete színes kartonkelméből készült, nagyjából az alföldi szabást és stílust mutató öltözetememből állt: ujjas (vagy blúz és mellény), több szoknya, körülfodros kötény... A sajátos zene és tánc egy

idegen táj stilizált öltözetlemeiből összeállított együttesel (jellegtelenkiegészítőkkal) volt párosítva! Nem volt szerencsés a kísérlet!

Amennyiben, a kivetkezés időszakára kívánt utalni az együttes a leírt öltözettel, úgy tudnia kellett volna, hogy az irányváltással a közösség nem egy idegen táj öltözetének sajátosságait veszi át korábbi elemeket megtartva, hanem a polgári irányt követi a maga módján, akár egyenként beépítve öltözetébe az új elemeket.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

29.Móra István Művelődési Egyesület, Kevi

Gyöngyvirág magyar néptáncgyüttes

Dél-alföldi táncok

Koreográfia: Baji Endre

Művészeti vezető: Perpauer Attila

Zenekar: Véka zenekar

Zenekarvezető: Bezzeg Gyula

A műsorszám összeállításánál jobban figyelembe kellett volna venni hogy ez egy női csapat. Az egész műsorszám hosszúra sikeredett, különösen annak a lassú csárdás része. Az előadásba olyan pontatlanságok is becsúsztak, mint pl. a belső lábas forgás.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Az asszonyok lelkes jókedvű műsoránál érződött, hogy szívüket-lelküket beleadták előadásukba. Sajnos az ő éneklésükből is csak keveset hallottunk.

Németh István és Vakler Anna

Nagyon szép hazai dallamokat hallhattunk ebben a műsorszámban. Jóízűen mulatnak az asszonyok. Magukhoz képest nagyon jó, amit csinálnak. Az ugrós a végén felesleges.

Kisimre Szerda Anna

Igen nagyszámú, középkorú nőkből álló együttes. Öltözetük a jelölt terület öltözetének sajátosságait nem tartalmazza sem formában, sem szabásban. Igényesen megvarrt, igen egyszerű, egyszínű (barna, zöld, kék homokszövet és aprómintás karton) ráncolt szoknyáikat alszoknyákkal és jellegtelen szabású, hasonló színű, ráncolt, derékpántba fogottköténnyel viselték, korhoz illő, ám pasztell színek alkalmazásával. Blúzféljük tarka és fehér, rövid, puffos ujjú, előlgombos, polgári szabással készült, szoknyára simuló alját a köténnyel kötötték derékra. Fejükön öltözetük kelméjéből szabott, háromszögforma kendőféle volt, hátrakötve (kendőiket igazítsák arcukhoz). Táji sajátosságot nem mutatott öltözetük, ám elképzelhető, hogy közösségük 1930-as évekbeli, polgáriás stílust mutató félünnepi öltözetének stilizált változataként elfogadható a külsőjük.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

30.Dr. Kiss Imre Művelődési Kör, Péterréve

Kabóca néptáncgyüttes

Galga menti táncok

Koreográfia: Lukács Imre

Művészeti vezető: Csasznyi Magdolna és Kiss Márta

Zenekar: Véka zenekar

Zenekarvezető: Bezzeg Gyula

A karikázó kezdete kicsit darabosra sikeredett. A lányok szépen énekeltek, szépen táncolták ki a lent hangsúlyt és azsebkendőjüket is szépen tartották. Sajnos a karikázó bukós része vontatott volt és túlságosan kipattantak a mártogatós figurából. A verbunk lapos volt, a mozdulatokból hiányzott a lendület, és a bokázók nem voltak kitáncolva (lépés-boka). A lassú csárdás laposra sikeredett, és a táncosok előadásán látszott, hogy nem értik, nem érzik a táncos csalogatást. A bukós táncrésznél a fiúk nem táncoltatták (vezették) a lányokat, ezért ez erőtlenné vált. A bukósból hiányzott a fiúk figurázása. A lassú csárdás és a bukós is sokkal szebben nézett volna ki, ha a táncosok jobban hajlították volna a térdüket.

A felsorolt hiányosságok kitartó, célirányos gyakorlással megfelelően orvosolhatók. Az együttesvezetőnek ajánljuk, hogy csatlakozzon az MNT alapfokú néptáncoktatói tanfolyamhoz. A legközelebbi helyszín Topolya.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Nagyon nehéz feladat megérezni a Galgavidék énekstílusát: a szokatlanul lassú, de nem vontatott, hanem méltóságteljes tempókat, a sorok hatalmas íveit, az énekek hasító szárnyalását. A péterréveiek még nem tudták maradéktalanul elsajátítani az Alsó-Tisza vidékén megszokott hangvételtől ennyire távol eső előadásmódot. Az ének és a mozgás (dobogás) nem volt mindig szinkronban. A zenekar játékból hiányzott a tánckísérezettséghez szükséges feszesség.

Németh István és Vakler Anna

A karikázó éneke ingadozik, figyelni kell az énekek tartalmára, ének-tánc kapcsolatra: lépés, ritmika, tempó. A D-hangnem a megfelelő, különben mély, morgós lesz az ének. Ügyelni kell a viselet felöltésére.

Kisimre Szerda Anna

Gondosan összeállított, szép öltözetben jelent a csoport a színpadon. A legények zsinóros magyar nadrágot, fehér, haspántos inget, mellényt és árvalányhajas fekete kalapot viseltek.

A lányok öltözete az életkorukhoz képest sötét tónusúra sikerült. Dicséretes, hogy blúzaik szabásával és színes, pliszírozott felsőszoknyaikkal is igyekeztek megfelelő külsőt biztosítani. Azonban, az öltöztetésre nagyobb hangsúlyt kell fektetniük, mert így a szoknyaformák nem feleltek meg az elvárásoknak (hullámosak voltak, a hason ráncot vetettek). Ennek oka bizonyára a megfelelő módon kikészített alsószoknyák hiánya. Kár! Kiegészítőkre is figyeltek, néhány szép szalagcsikot is kötöttek, sajnos fejviseletüket idegen fonásoddal készítették el.

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó

31. Arany János Magyar Művelődési Egyesület, Gombos

Az egyesület néptánccsoportja

Regrutabúcsúztató

Koreográfia: Hajnal Viktor

Művészeti vezető: Hajnal Viktor

Zenekar: Lakatos János és zenekara, Juhász zenekar

Zenekarvezető: Lakatos János

Az összeállítás elején becsúszott egy pár pontatlan mozgás. A lányok a karikázót hamis és halk énekszóra adták elő. A lassú csárdásból hiányzott a kemény, rögögös mozgás. A friss csárdásban a táncosok pillanatokra elsiették a mozgást a zenéhez képest.

A gyönyörű gombosi viselethez meg egyáltalán nem illik a festett árvalányhaj a fiúk kalapjában.

Rind Melitta, Kovács Henrik, Kiss Zsélykó

Szerencsés választás volt a regrutabúcsúztatáson keresztül bemutatni a nagyon gazdag gombosi néphagyomány egy részét. Meggyőző erejű bemutatás volt. Apró megjegyzéseink, hogy a második daluk (*Sárga papucs*) hangnemválasztását érdemes újragondolni, mert az énekeseknek túl mély volt. Az utolsó előtti dallamban pedig mintha más változatot játszott volna a zenekar, mint amit a tánckar dalolt.

Németh István és Vakler Anna

Különböző korosztályok táncolnak. Nem tiszta az ének. Rövid a csárdás, hirtelen jön a friss, amiben szétesik a zenekar és a tánckar. Nem illik a táncba az átvető...A végén a zenekar leáll, de mintha nem kellett volna. Ügyelni kell a kéztartásra!

Kisimre Szerda Anna

Igen tömeges csoport. Öltözetüket közösségük sajátos elemeiből állították össze, koronkénti több változatban, főként a férfiak esetében. A fehér ingen viselt lyoni bársonyok, selymekből készült tarka mellények bőgatyás (a gazdagon ráncolt, sok kelméből készült gatyá a mutatós, a szüket ne viseljék ünnepen!), papucsos változatát és a feketekabátos, ellenzős, bricsesz nadrágos (ne feledjék a slingelt zsebkendőt!), csizmás változatot is láttuk, minden esetben kalappal, személytől függően díszítve is (árvalányhaj, kerti virág, szalag).

A lányok és fiatalasszonyok sokszoknyás (slingelt aljú, keményített alsószoknyás) öltözete viszont az 1960-as évek kivetkőzési hullámát követő megkurtítottformát mutatta, a kasmírok igen változatos színeivel, de a „föstöttvirágú” korából is láttunk öltözetemet. A szoknyákon és mellényeken is látható az igen erőteljes flitteres díszítés, a szalagcsik díszek után. Igyekeztek korábban készült blúzféléiket is bemutatni. Néhány kötény is a késői kort mutatja, a fehér gyolcon, igen nagyméretű tarka rózsás hímzéssel. A befűzős változat szépségét a szalagcsik adja! Erre, gyöngysoraik hosszúságára, valamint az idősek korhoz illő öltözetére is jobban ügyeljenek!

Raj Rozália és dr. Bárkányi Ildikó